

לעשות הכית והעוזים. קרא כתיב גבי בית עולמים: **המלטים**. המלטי כדלמרנין זהשופין (ב"ר דף קי.) שנותנים נקרים סביב פתחי חלונות ופתחין ובמקום חורי קיבוע הקורות: **אלו המרישות**. אלמא בחר הכי קרי להו נמי מרישות: **ר' זירא אמר**. מריש היינו טעמא דלא מקניא בשינוי השם משום דחוזר לבנייתו הוא אס' יסתר היו כשורא כדמעיקרא * אכל אכריון מו לא מקרי משכא: **דמעיקרא קליטא**. שקודם שחקקו נקרא קליטא עץ בעלמא: **ולבסוף קעטו**. והמשיך בו מי גשמים או מי נהר למקוה פסלו משום מים שאובין: **קעטו ולבסוף חקקו**. לאו כלי הוא אלא ארעא סמיכתא היא: **שאיבא**. מה שמקוה נפסל בג' לוגין מים שאובין מדרבנן הוא: **אנס**. חמסן דהיב דמי: **הקדישן הקדש**. ואסור ליהנות: **וטרומסן**. אסור לזרים. אלמא קני ליה לגזילה ביאוש: **על גזל אביו**. בהגזל (לקמן ד' קד:) מפרש לה אפילו נשבע אביו לשקר אכל אקין מחייב ליה קרא כדלמרנין התם: **אס' גזילו**. וממילא אימעוט גזל אביו: **ה"ג**

והשתא הקדש אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי שהוא קונה שנאמר **והשיב את הגזילה** * מה ת"ל אשר גזל אם כעין שגול יחזיר ואם לאו דמים בעלמא בעי שלומי האי אשר גזל מיבעי * **למעוטי** גזל אביו שאינו מוסיף חומש על גזל אביו א"כ * **ניכתוב** רחמנא והשיב את גזילו אשר גזל למא לי למכתב ש"מ תרתי ואיכא דאמרי אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי שאינו קונה שנאמר והשיב את הגזילה מ"מ והא כתיב אשר גזל ההוא מיבעי ליה * **על גזילו** שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל אביו: אמר עולא מניין ליאוש שאינו קונה שנאמר **והבאתם גזול את הפסח** ואת החולה * **גזול** דומיא דפסח מה פסח דלית ליה תקנתא כלל

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סז.

הא לאו הכי הדרא בעיניה. וסתם מריש כיון שצנאו צצירה ממילאשים הצעלים ממנו וא"ת דמשמע דלא מקשה אלא לרב יוסף אדרבה כ"ש דקשה לרבה טפי דלדידיה יאוש גרידא קני ולמאי דמשני דמריש שמו עליו אכתי מקשה לרבה דמהכא משמע דיאוש לא קנה ונראה לפרש

HebrewBooks.org ©Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

הא לאו הכי הדר בעיניה אמר רב יוסף מריש שמו עליו דתניא יצלעות הבית אלו המלמטין והעובים אלו המרישות רבי זירא אמר * שינוי החוזר לברייתו בשינוי השם לא הוא שינוי ושינוי השם שאינו חוזר לברייתו מי הוא * שינוי והרי צינור דמעיקרא קציצתא והשתא צינורא ותניא * צינור שחקקו ולבסוף קבעו פוסל את המקוה קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה ואי אמרת שינוי השם מילתא היא אפי' קבעו ולבסוף חקקו נמי ליפסל * שאני שאיבה * **מדמרבנן** היא אי הכי אפילו דרישא נמי התם איכא תורת כלי עליו בתלוש הכא אין תורת כלי עליו בתלוש מיתבי * **הגנב והגזלן** והאנס הקדישן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר אמרי התם איכא שינוי השם דמעיקרא טיבלא והשתא תרומה הקדש מעיקרא חולין **והשתא הקדש** אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי שהוא קונה שנאמר **והשיב את הגזילה** * מה ת"ל אשר גזל אם כעין שגול יחזיר ואם לאו דמים בעלמא בעי שלומי האי אשר גזל מיבעי * **למעוטי** גזל אביו שאינו מוסיף חומש על גזל אביו א"כ * **ניכתוב** רחמנא והשיב את גזילו אשר גזל למא לי למכתב ש"מ תרתי ואיכא דאמרי אמר רב חסדא א"ר יונתן מניין לשנוי שאינו קונה שנאמר והשיב את הגזילה מ"מ והא כתיב אשר גזל ההוא מיבעי ליה * **על גזילו** שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל אביו: אמר עולא מניין ליאוש שאינו קונה שנאמר **והבאתם גזול את הפסח** ואת החולה * **גזול** דומיא דפסח מה פסח דלית ליה תקנתא כלל אף

והר"י מסייפונות פירש דאפילו פרוך משני רוחות איירי כדרך נזיר וכגון שחטטו לקבל צרורות שלא יעכבו את הגשמים כי ההיא דפ"ד דמקואות (מ"ג) החוטט צנורו לקבל צרורות בשל עץ צכל שהוא חרס צרציעות וא"ת א"כ מאי קאמר מעיקרא קליטתא והשתא נזיר דמשמע דאפי' קבע תחילה יש לפסול המקוה לפי שמשנתה שמו ע"י חקיקה והלא אין משנתה שמו ע"י חטיתה שעושה לקבל צרורות דלוחה היא שגורמת לפסול את המקוה וי"ל כיון שחטטו לפסול ע"י חטיתה יש לחשבו כתלוש והחטיתה שעושה כחילו עושה אותה כתלוש: **שאני שאיבה** דרבנן. מפורש בפרק המוכר [את] הבית (ב"ר ד' סו. ושם ד"ה מכלל:) **הגנב והגזלן**. בהגזל בחרא (לקמן קיד.) פריך אי רבנן קשה גזלן אי רבי שמעון קשה גנב ומשני לה שפיר: **מעיקרא טיבלא**. ואע"ג דשינוי החוזר לבנייתו על ידי שאלה כדלמרנין בהאשה רבה (יבמות ד' פח.) ובסוף הנזיר מן הירק (מדרס ד' נט.) מ"מ לא חשיב להו שינוי החוזר לבנייתו כיון דלא כתיבא: **מעיקרא חולין** והשתא הקדש. בקדשים שאין חייב בזהמיות לא הוה כריך ליתן טעם זה דיש כאן שינוי רשות אלא צעי לזקוקומי אפי' בחטאות ובאשם ואע"ג דמעיקרא מורא דלראובן והשתא מורא דלראובן * מכל מקום שינוי השם יש כאן: **אמר עולא מניין ליאוש שאין קונה**. משמע הכא דסבר עולא דיאוש לא קני וכן בהניקין (גיטין ד' נה. ושם ד"ה מאי) דלומר עולא דבר תורה צין נודעה צין לא נודעה אין מכפרת מ"ט יאוש כדי לא קני וקשה לר"ת דבהגזל בחרא (לקמן ד' קיד.) גבי פלוגתא דרבי שמעון ורבנן דגנב וגזלן דלומר עולא מחלוקת בסתם אכל צידוע ד"ה יאוש קני ואור"ת דבכל מקום יאוש קונה רק לענין קרנן משום דהוי מלוה הבאה בעצירה ומציא ראהי מההיא דהניקין (גיטין ד' נה: ושם) דפריך התם לעולא מההיא דגנב והקדש ואח"כ טבח ומכר משלם תשלומי כפל ואין משלם ד' וה' ומני עלה כה"ג בחוך ענוש כרת ואי אמרת יאוש לא קני כרת מאי עבידתיה והשתא בלאו ההיא דמני עלה הוה ליה למפרך מגופה דאי יאוש לא קני אס' כן אין לו כח להקדיש ואמאי פטור מד' וה' הא לא טבח דהקדש אלא ודאי לכל מילי מודה עולא דיאוש קני רק לענין הקרבה ולהכי פריך מדמני עלה דבחוך ענוש כרת אלמא ראווי לפתח אוהל מועד ועוד מייתי ראייה ר"ת מריש לולב הגזול (סוכה ד' ז. ושם) דפסלין לולב הגזול אפי' צי"ט שני ומפרש רבי יוחנן משום מלוה הבאה בעצירה שנאמר והבאתם גזול את הפסח גזול דומיא דפסח צין לפני יאוש צין לאחר יאוש בשלמא לפני יאוש בלאו ידידיה היא אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש מ"ט לא לאו משום מלוה הבאה בעצירה משמע דסבר בכל דוכתי דיאוש קני רק לענין מלוה וקשה לר"י לפי דאס' כן מאי פריך לעיל אפי' לרבה מקרבנו ולא הגזול דלמא בקרבנו מודה רבה כמו עולא ויכ"ת דסבר צציי אין חילוק כמ"ד בסוכה (סו. טז.) מתוך שצולא שבויר יואל בגזול דלית ליה טעמא דמלוה הבאה בעצירה הא ע"כ אית ליה דאי לאו הכי י אי אמרת נמי יאוש לא קני תקשה ליה אמאי אסור להקריבו כיון דשם הקדש חל עליו כדלמר דהוי יאוש ושינוי השם אלא ודאי משום דהוי מלוה הבאה בעצירה ועוד דהיא דגיטין (ד' נה: ושם) דצעי רבא כי זקוקמוה רבנן צרשותיה משעת גניבה או משעת הקדישה ומאי נ"מ לגיזומיה וולדותיה וליציא דעולא צעי לה כדמוכח סוגיא דהתם ואי בעלמא קני הא ע"כ משעת יאוש גיזומיה וולדות ידידיה הוו ע"כ נראה לר"י דבכל מקום לעולא יאוש לא קני וההיא דהגזל בחרא (לקמן ד' קיד.) הוי יאוש ושינוי השם דמעיקרא משכא והשתא אכריון ואע"ג דגבי קרנן נמי הוי יאוש ושינוי השם כדלמר לעיל דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום כיון דאין קניו לו אלא מחמת שהקדיש ולא * הוי לו קניו קודם פסליה רחמנא להקרבה משום מלוה הבאה בעצירה * כדמוכח בפרק לולב הגזול (סוכה ד' ז. ושם) דלומר להו רב להנהו אוונכרי כי צציתו אסא מן הנכרים לגזוז אינהו כ"ו ופריך ולקניניהו בשינוי השם משמע דאי קנו ליה מו לא הוי מלוה הבאה בעצירה ודומק לומר דסבר כרבי יתח צר תלמי דלא חייב התם לללוה הבאה בעצירה ועוד דאי לאו הכי י אי אמרת נמי יאוש לא קני עבדו ציה רבנן תקנתא מפני תקנת השבים וסוכה כ"ש אי קנה קנין גמור והא דלמר צריש הגזל קמא (לקמן ד' זד.) הרי שגזל סאה חטין טחנה לשה אפאה והרים ממנה חלה כ"ז מצדך אין זה מצדך אלא מנאך ודמי ליה התם דמני סבר בעלמא דשינוי קונה והכא משום מלוה הבאה בעצירה אע"ג דקנה קודם לכן לענין צרכה להזכיר שם שמים עליו ראווי להחמיר יותר אי נמי התם דהוי בעלמא הוא והשתא לעיל פריך אפי' שפיר מקרבנו ולא הגזול דאי יאוש קנה אמאי מיפסל הא לא חשיב מלוה הבאה בעצירה כיון דקודם שהקדישה קנאה אלא ודאי יאוש גרידא לא קני אלא מחמת שהקדישה דה"ל יאוש ושינוי רשות או יאוש ושינוי השם כדמסיק לבסוף ולכן מפסל משום דה"ל מלוה הבאה בעצירה ובהניקין (גיטין ד' נה: ושם) נמי אי לא דמני עלה מגופא דצרייתא לא מצי פריך לעולא דלע"ג דיאוש לא קני שפיר חל הקדש משום דה"ל יאוש ושינוי השם ואדרבה מגופה דצרייתא הוי סייעמא לעולא דאי יאוש קני כי לא הקדיש נמי פטור מד' וה' דשלו הוא טובח ושלו הוא מוכר כדפריך מינה לקמן (ד' סח:) רבי יוחנן לריש לקיש דלמר יאוש קני ואדרבה דמיה דלא פריך מינה דלא יהודה דפלגי

עין משפט נר מצוה

לח א מיי פ"א מהל' גניבה הל"ג פ"ב מהל' גזילה ואדרה הל' י סמוך עשין על עב טו"ע ח"מ ס' ש"ג פט"ו א וס"ו שם פ"ה:

לח ב מיי פ"ו מהל' מקואות הל' י סמוך עשין רמז טו"ע י"ד ס"י רא פט"ו לד ופט"ו לו: [רב אלפס ב"ר פיד דף ק"ז ובשטות פ"ב ד' רל"א]

ב ג מיי שם פ"ד הל' ז סמוך שם:

בא ד מיי פ"ד מהל' תרומות הל' יא:

בב ה מיי פ"ו מהל' גזילה הל' א סמוך עשין עג:

תורה אור השלם

- והלוינים אטמות והמרים מפר ומפר אל כחפות והאלים וצלעות הבית והעצבים: יחזקאל מא כו
- והק"ה כי יקטא ואשם והשיב את הגזילה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אותו או את האבדה אשר נקטא: ויקרא ה כב
- ואמרתם הנה מתקלח והפתחת אותו וזאת הפסח ואת החולה והבאתם את התבואה הארצה אותה מידכם אמר ה': מלאכי א יג

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מעיקרא חולין ובי' מורא דלראובן. ב"ר לקמן דף ע' ע"א: (ב) ד"ה אמר ובי' ולא היה קניו לו קודם פסליה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ר"ז אמר ובי' אבל אכריון. ע"י מוכה דף ל ע"ב מוס' ד"ה ולקנייה:

מוסף רש"י

צינור. של עץ או של אבן שבו קנין סילון ויורדין ממנו מים למקום (רשב"ם ב"ב סוה.). שהקנין ולבסוף קבעו. בקרקע, פוסל את המקוה. דמים שאובין פוסלין אותו, ואין סהיה מורה כלי עליו קודם קבעו לא מביטל מו שם כלי מיעה ומשוי להו שאובין למים שבתו (שם). ולבסוף חקקו. הרי הוא כעושה מרין בקרקע (שם). מה פסח דלית ליה תקנתא כלל. לאחר זמן להקריבו, סהרי מוס קצוע עולמים הוא (סוכה ז.).